

MUSTAFA KEMAL'İN

HALEP RAPORU

(20 Eylül 1917)

**CEVAP
ANAHTARI**

"HALEP RAPORU" İNCELEME ETKİNLİK SORULARI

1) Mustafa Kemal bu raporu yazdığında aşağıdaki cephelerden hangisinde görev yapıyordu?

a)

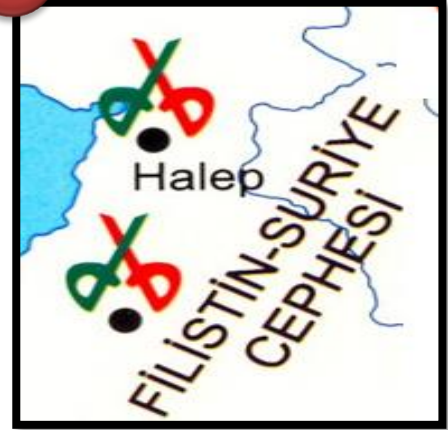
b)

c)

D

2) "Savaş, istisnasız, her milletten insanlarımızı son tükenme noktasına getirmiştir. Halk ile idare arasındaki bağlar sarsılmıştır. Evlerinde kalan halk, her yönden hükümetten uzak durmayı daha yararlı görmektedir. Çünkü savaştan arta kalan halk ya kadınlardan, ya acizlerden veya kaçaklardan ibaret olup, elde kalan ürünleri ve emekleri kendi yaşamlarını sürdürebilmek için bile yeterli değil iken, devlet yöneticileri ve askeriye onlardan açlık ve ölüm karşılığında elde kalan varlığını istemek ve almakta ısrarcı ve inatçı olmuştur."

Mustafa Kemal'in raporunda yer alan bu metinde Osmanlı Devleti'nin hangi alanlarda yaşadığı sıkıntılardan bahsedilmektedir?

A Sosyal – Ekonomik

b) Siyasi – Askeri

c) Kültürel – Ekonomik

d) Siyasi – Hukuki

3) Mustafa Kemal'in bu raporundan yola çıkarak Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu olumsuz durumları (BELİRTİLEN ALANLARDA) kanıtlayacak en az birer tane örnek ifade yazınız.

A) TOPLUMSAL ALANDA: Savaşın Anadolu halkını tüketme noktasına getirmesi, Halk ile idare arasındaki bağların sarsılması, Savaştan arta kalan halkın kadınlardan, acizlerden ve kaçaklardan ibaret olması.

B) EKONOMİK ALANDA: Genel üretimin, ticaret ve iktisadi işlerin müthiş bir hızla inişe geçmeye başlaması, halkı ve devlet memurlarını gelecek kaygısına düşüren para sıkıntısı, Elde kalan ürünlerin ve emeklerin halkın yaşamını sürdürmesine yeterli olmaması.

C) ASKERİ ALANDA: Ordu, harbin ilk dönemine oranla son derece zayıf olması, Birçok ordumuzun mevcudu, olması gereken miktarın beşte biri kadar olması, Memleketin ihtiyaç duyduğu asker ihtiyacının tamamlanması mümkün olmaması.

D) SİYASİ ALANDA: İttifak grubunun askeri zaferlerle düşmanlarımızı barışa zorlayacak güçte olmamaları, Almanların savaş stratejisinin başarısızlığa ve yenilgiye mahkum olması. (Diplomasi de aslında siyasi alanın bir parçası. Siyasi alanın diplomasiyi de kapsadığını söyleyebiliriz.)

E) DİPLOMATİK ALANDA: Savaş süresince düşmanımız olan İtilaf grubunun birbirinden ayrılma ihtimalinin olmaması, İngiltere'ye hizmet eden bir İslâm aleminin oluşturulmak istenmesi ve I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti ile Almanya'nın ittifak oluşturup ortak politika yürütmeleri.

F) LOJİSTİK ALANDA: Düşmanın Bağdat'a trenle ve gemilerle taşıyıp getirdikleri kuvvetler karşısında, Osmanlı Devleti'nin askerleri ve silahları sallarla ve develerle taşımak zorunda kalması ve bu nedenle askeri hazırlıkların gecikmesi.

4) "Ordu, harbin ilk dönemine oranla son derece zayıftır. Birçok ordumuzun mevcudu, olması gereken miktarın beşte biri kadardır. Memleketin ihtiyaç duyduğu asker ihtiyacının tamamlanması mümkün değildir. Hatta Suriye'deki 7. Ordu gibi bütün memleket içinde desteklenip eksiklikleri tamamlanmaya çalışılan bu nitelikli orduyu dahi düşmana karşı tam anlamıyla kuvvetli tutmaya imkan bulamıyoruz. Genel vaziyetimize bir örnek olmak üzere bildirmeliyim ki dünyanın en zor işlerini yapmak üzere biner mevcutlu taburlarla bana gönderilen 59. Fırka'nın (Tümen) yüzde ellisi ayakta durmaya kuvveti olmayan aciz askerlerden ibaret olduğundan, geriye 17-20 yaşlarındaki acemi çocuklarla 45-55 yaşlarındaki yaşlı ve sakatlar kalmışlardır."

Mustafa Kemal'in I. Dünya Savaşı ile ilgili yazdığı rapordaki bu ifadeden yola çıkarak aşağıdaki yorumlardan hangisini yapamayız?

a) Savaş esnasında seferberlik ilan edildiğini kanıtlayan ifadeler vardır.

B Osmanlı Devleti bölgeye karadan ya da denizden yardım gönderememiştir.

c) Birliklerin kağıt üzerindeki durumlarıyla gerçekteki durumları denk değildir.

d) Ordunun içinde bulunduğu durum taarruza müsait değildir.

"Bugün savaş ortamında, içinde bulunduğumuz bataklıktan Almanlarla işbirliği içinde kurtulmak zorunluysa da Almanların bu mecburiyetten ve savaşın uzamasından yararlanarak bizi sömürge haline getirmek ve memleketimizin bütün kaynaklarını kendi ellerine alma siyasetine karşıyım. Devletin ileri gelenlerinin bu konuda hiç olmazsa Bulgarlar kadar bağımsız olmalarını ve bu duruma sahip çıkmalarını gerekli görüyorum. Ayrı ve bağımsız olma ülküsünü sahiplenmemizin Almanlarca gerektiği gibi anlaşıldığı gün onların bizi Bulgarlardan daha saygın göreceklere sizi temin ederim.

Durumu idare edeceğiz (hoş tutacağız) diye sürekli fedakarlıkta bulunmak, Almanları merhametsizce ve insafsızca daha önce verdiklerimizin yüz kat fazlasını elde etme konusunda hırslandıracaktır.”

(5. 6. Ve 7. Soruları yukarıdaki paragrafa göre cevaplayınız.)

5) Mustafa Kemal’in, Almanların Osmanlı Devleti üzerindeki etkileri ile ilgili değerlendirmelerinden yola çıkarsak, onun hangi kişilik özelliği ulaşabiliriz?

- a) Askeri dehası
b) Milliyetçiliği
c) Örgütleyiciliği
d) Liderliği

6) Mustafa Kemal’in eleştirdiği ve karşı çıktığı bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisine karşılık gelmektedir?

- a) Topyekün Savaş
b) Egemen Devlet
c) Pantürkizm
d) Emperyalizm

7) Mustafa Kemal’in bu paragrafta savunduğu ve benimsediği ülkü aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- a) Milli Egemenlik
b) Tam Bağımsızlık
c) Millet Sevgisi
d) Hukuk Devleti

8)

- “Bütün kaynakları seferber etsek dahi ordunun ufak bir kısmını bile sağlam bir halde bulundurmaya imkan yoktur.”
➤ “Savaş devam ettiğinde karşılaşacağımız en büyük tehlike, her taraftan çürüyen (sözde) muazzam saltanatın bir gün içeriden ansızın ve komple çökmesi ihtimalidir.”

Rapordan alıntılanan yukarıdaki ifadeler, (Osmanlı Devleti’nin I. Dünya Savaşı sonrası durumu düşünülerek) birlikte değerlendirildiğinde, Mustafa Kemal’in sahip olduğu kişilik özelliklerinden hangisine ulaşılabilir?

- a) Birleştirici Gücü
b) İleri Görüşlülüğü
c) Askeri Dehası
d) Liderliği

9) Mustafa Kemal’in Suriye Cephesi’nde adından bahsettiği General Falkenhayn’ın, Osmanlı Devleti’nin menfaatlerini gerçekleştirmek ya da Almanya’nın menfaatlerini gerçekleştirmek için neler yaptığını (rapordaki metinden de yararlanarak) kanıtlayan 3 tane cümle yazınız.

GENERAL FALKENHAYN	
OSMANLI MENFAATİNE Mİ?	ALMAN MENFAATİNE Mİ?
1)	1) Alman çıkarlarını her şeyin üstünde tutacağını söylemesi.
2)	2) Arap aşiretleri ile Osmanlı’nın çıkarlarına aykırı ilişkiler kurması.
3)	3) Osmanlı’ya ait Arabistan’ı Alman idaresi altına sokmak istemesi.

10) Alman General Falkenhayn, geldiği günden beri aşiret reislerine Alman teğmenleri göndererek doğrudan doğruya temas kurmaktadır ve “Araplar Türklere düşmandır. Biz Almanlar bu konuda tarafsız olduğumuzdan onları kazanabiliriz.” sözünü bizzat bana, bir ordu komutanına söylemiştir.

Altı çizili cümlede Alman subaya ait olan ifade, Osmanlıyı dağılmaktan kurtarmak amacıyla ortaya çıkan fikir akımlarından hangisinin geçerliliğini yitirdiğine kanıt olarak gösterilebilir?

- a) Osmanlıcılık
- c) Türkçülük

B İslamcılık
d) Batıcılık

11)

- I. Kurtuluş ve yaşam olanağı her zaman mevcut olup ancak kurtuluşa götürecek tedbirleri bulup uygulamak lazımdır.
- II. General Falkenhayn her fırsatta herkese karşı Alman olduğunu ve elbette “Alman çıkarlarını her şeyin üzerinde” düşüneceğini söyleyecek kadar küstaktır.
- III. Vatanın kaderi söz konusuysen bu duruma seyirci kalmaya razı gelemem ve dayanamam.

Rapordan yapılan yukarıdaki alıntılar, Mustafa Kemal’in kişisel özellikleri ile eşleştirilecek olursa hangi seçenek doğru olur?

	<u>VATANSEVERLİĞİ</u>	<u>AÇIK SÖZLÜLÜĞÜ</u>	<u>ÜMİTSİZLİĞE YER VERMEYİŞİ</u>
a)	I	II	III
b)	III	I	II
C	III	II	I
d)	II	III	I

12) Bütün Yedinci Ordu’nun Von Kress’in birlikleriyle benim birliklerim şeklinde askeri kuvvetlerin bölünmesine içinde bulunduğum savaş durumu imkan vermeyebilir. Yani daha biz askeri kuvvetleri taşımaya başladığımız andan itibaren düşman Sina Cephesi’ne saldırıya başlar. İşte bölünmüş halde gönderilen kuvvetlerin arzu edildiği gibi tekrar birbirine bağlanmasına durum uygun olmayacak, Von Kress’in komutasında her gelen birlik parça parça savaşa dahil olacaktır. Bu duruma göre sonunda Yedinci Ordu işlevsiz bir şekle girecek ve bütün ordu (parça parça) Von Kress’in komutasına kalacaktır.

Yukarıdaki paragrafta, gerçekten de Mustafa Kemal’in yaptığı değerlendirmede olduğu nedenden dolayı Suriye Cephesi’ni kaybettiğimizi göz önüne alırsak;

- I. Askeri Dehası,
- II. İleri Görüşlülüğü,
- III. Mantıklılığı

gibi kişisel özelliklerinden hangisi ya da hangilerine ulaşılabilir?

- a) Yalnız I
- c) II ve III

b) Yalnız II
D I, II ve III

13) Aşağıda verilen doğru-yanlış etkinliğini rapor metninde Mustafa Kemal'in ifadelerinden yola çıkarak işaretleyelim.

İFADELER - YORUMLAR	DOĞRU	YANLIŞ
Mustafa Kemal, yetkililere Osmanlı Devleti hakkındaki düşüncelerini açıklarken kararsız bir tutum sergilemiştir.		
Devletin ve halkın durumu ile ilgili olarak sorumlu ve duyarlı bir tutum sergilemiştir.		
Cihan harbi sırasında müttefikimiz olan Almanlara güvenmektedir.		
Savaş sırasında, düşmana karşı Osmanlı ordusunun sahip olduğu güç ve disipline güvenmektedir.		
Osmanlı Devleti'nin savaşta bulunduğu avantajlı konumdan yararlanarak topraklarını genişletmesini desteklemektedir.		
General Falkenhayn'ın Osmanlı toprakları üzerindeki emperyalist emellerini eleştirmektedir.		
Suriye Cephesi'nde savunmanın sorumluluğunu Türk komutanların üstlenmesi fikrini savunması milliyetçi yönünü ortaya koyar.		
Osmanlı'nın içinde bulunduğu askeri durumu ifade etmek ve hareket planı belirlemek için genellikle kişisel duygularıyla hareket etmiştir.		
Cihan Harbi esnasında Almanların kendi hedefleri için Osmanlı Devleti'ni para ve insan kaynağı olarak kullandığını düşünmektedir.		
Savaş sırasında Osmanlı Devleti'nin yönetimini elinde bulunan İttihat ve Terakki yöneticilerinin sorumluluklarını yerine getirdiğini düşünmektedir.		

GÖKHAN YENİCELİ

NURULLAH NARİN ORTAOKULU
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ